

Innehåll

FÖRKORTNINGAR 19

FÖRORD 23

1 KÖPRÄTTEN 25

1.1 Köprätten och dess systematiska hemvist 25

1.2 Lagstiftningen inom köprätten 29

1.2.1 Allmänt 29

1.2.2 1990 års köplag 30

1.2.3 Nyare kontraktsrättslig (särskilt konsumenträttslig)
lagstiftning 33

1.2.4 Marknadsrättslig lagstiftning 37

1.3 Analogier och allmänna rättsgrundsatser 38

1.3.1 Allmänt 38

1.3.2 Den äldre köplagen 41

1.3.3 Köplagens betydelse som grund för analogier 41

1.4 Rättspraxis 43

1.5 Lagförarbeten 46

1.6 Standardformulär 49

1.7 Doktrin 52

2 KÖPLAGENS TILLÄMPNINGSOMRÅDE 55

2.1 Köplagen gäller vid köp och byte av lös egendom 55

2.2 Begreppet ”köp” 59

2.2.1 Vad är ett ”köp” 59

2.2.2 Begreppet ”äganderätt” 60

2.2.3 Något om byte 62

2.3 Lös egendom 63

2.3.1 Vad är lös egendom? 63

2.3.2 Lös egendom, lösa saker och varor 69

2.3.3 Olika typer av lös egendom 70

2.3.4 Köplagens tillämplighet på icke-fysisk egendom 71

2.4 Köplagen och tjänster 72

2.4.1 Tillverkningsavtal i allmänhet 72

2.4.2 Uppförande av byggnad eller annan fast anläggning på mark eller i vatten 74

2.4.3 Blandade avtal – köp och tjänst 76

2.5 Konsumentköp 79

2.6 Internationella köp 80

2.7 Köplagens begränsning till obligationsrättsliga frågor 82

2.8 Köplagens tillämplighet i tiden 82

3 KÖPLAGENS DISPOSITIVA KARAKTÄR 85

3.1 Allmänt 85

3.2 Avtalad avvikelse från lagen 86

3.3 Kvalificerad individuell utfyllning som ”följer av avtalet” 90

3.4 Partsbruk, handelsbruk och annan sedvänja 91

3.5 Vad innebär köplagens dispositiva karaktär? 94

3.6 Köplagens plats i normernas hierarki 95

4 SÄLJARENS PLIKT ATT AVLÄMNA VARAN 97

4.1 Allmänt 97

4.2 Hämtningsköp 100

4.3 Transportköp 102

4.3.1 Platsköp 102

4.3.2 Distansköp i form av enkla försändningsköp 103

4.3.3 Distansköp med transportklausul 105

4.3.4 Säljarens ansvar för transporten 107

4.4 Tiden för avlämnandet 108

4.4.1 Allmänt 108

4.4.2 Viss tid är ej avtalad 108

4.4.3 Valrätten när en viss tidrymd är avtalad 109

4.4.4 Säljarens underrättelseplikt vid hämtningsköp 110

4.5 Rätt att hålla inne varan 111

- 4.5.1 Kontantköp, kreditköp eller köp mot förskottsbetalning 111
- 4.5.2 Plikt att sända varan men rätt att hindra dess utgivande 113

4.6 Kostnaderna för varan 115

5 RISKEN FÖR VARAN 117

5.1 Allmänt 117

5.2 Vad begreppet ”risken” innebär 118

5.3 Riskens övergång 120

- 5.3.1 Allmänt 120
- 5.3.2 Huvudregeln att risken går över vid avlämnandet 120
- 5.3.3 Risken när avlämnandet blivit försenat vid hämtningsköp 122
- 5.3.4 Risken när varan skall hämtas på annan plats än hos säljaren 123
- 5.3.5 Varan måste vara individualiserad 124
- 5.3.6 Varor under transport 126

5.4 Öppet köp 128

5.5 Risken när köparen har hävningsrätt 128

6 SÄLJARENS DRÖJSMÅL MED AVLÄMNANDET 131

6.1 Allmänt 131

6.2 Dröjsmålsbegreppet 133

- 6.2.1 Allmänt 133
- 6.2.2 Utebliven leverans och försenad leverans 133
- 6.2.3 Termerna ”försening”, ”dröjsmål” och ”säljarens dröjsmål” 134
- 6.2.4 Dröjsmålsbegreppet och begreppet ”avlämnande” 135

6.3 Bedömningen av om ett relevant dröjsmål är för handen 138

- 6.3.1 Bedömningen av om ett dröjsmål föreligger 138
- 6.3.2 Dröjsmål som beror på köparen eller något förhållande på dennes sida 139
- 6.3.3 Säljaren behöver inte ha vållat dröjsmålet 140
- 6.3.4 Köparen kan ha varit i ond tro 141

6.4 Allmänt om påföljder vid säljarens dröjsmål 145

6.5 Köparens rätt att kräva fullgörelse 146

- 6.5.1 Allmänt 146
- 6.5.2 Rätten att kräva fullgörelse 147
- 6.5.3 Undantaget för hinder och andra missförhållanden 149
 - 6.5.3.1 Allmänt 149
 - 6.5.3.2 Hinder 150
 - 6.5.3.3 Uppoffringar 151
 - 6.5.3.4 Alternativa möjligheter att komma ifrån avtalet 154
- 6.5.4 Köparen kan kräva fullgörelse när hindret eller missförhållandet upphört 155
- 6.5.5 Köparen kan inte vänta orimligt länge med att framställa sitt krav 156
- 6.5.6 Säljarens frågerätt 157

6.6 Hävning 159

- 6.6.1 Allmänt 159
- 6.6.2 Huvudregeln om väsentligt avtalsbrott 160
 - 6.6.2.1 Hävningsregeln och dess betydelse 160
 - 6.6.2.2 Vad innebär väsentlighetskravet? 162
 - 6.6.2.3 Synbarhetskravet 173
- 6.6.3 Tilläggstid 175
- 6.6.4 Varor som skall tillverkas eller skaffas särskilt för köparen 179

6.7 Skadestånd 182

- 6.7.1 Allmänt om skadeståndspåföljden och dess funktion 182
- 6.7.2 Säljarens kontrollansvar 182
 - 6.7.2.1 Allmänt 182
 - 6.7.2.2 Hinder 183
 - 6.7.2.3 Hindret ligger utanför säljarens kontroll 186
 - 6.7.2.4 Säljaren kunde inte skäligen förväntas ha räknat med hindret vid köpet 188
 - 6.7.2.5 Säljaren kunde inte skäligen ha undvikit eller övervunnit hindrets följder 189
 - 6.7.2.6 En helhetsbedömning skall företas 190
- 6.7.3 Ansvar för anlitade uppdragstagare, leverantörer etc 191
- 6.7.4 Indirekt förlust 194
- 6.7.5 Säljarens underrättelseplikt 196

6.8 Meddelande om hävning och skadestånd (reklamation) 197

7 FEL – GRUNDLÄGGANDE BETINGELSER FÖR RELEVANS 199

7.1 Allmänt 199

7.2 Avvikelsen måste ha varit av betydelse för köparens beslut att ingå avtalet på aktuella villkor 201

7.3 Köparens goda tro 202

7.3.1 Köparen får inte såsom fel åberopa vad han känt till vid köpet 202

7.3.2 Särskilt om rättsliga fel 207

7.3.3 Undersökning av varan före köpet 210

7.3.3.1 Allmänt 210

7.3.3.2 Säljarens uppmaning att undersöka varan 211

7.3.3.3 Godtagbar anledning för köparen att underlåta undersökning 212

7.3.4 Undersökning av prov 216

7.4 Köparen får inte själv ha orsakat felet 217

7.5 Fel måste ha förelegat vid rätt tidpunkt 219

7.5.1 Huvudregeln att tidpunkten för riskens övergång är avgörande 219

7.5.2 Säljarens ansvar för fel som uppkommit senare på grund av hans avtalsbrott 223

7.5.3 Verkan av garantier och andra utfästelser 224

8 FELANSVARSGRUNDERNA 227

8.1 Allmänt 227

8.2 Några olika typer av fel 230

8.3 Utfästelse 231

8.4 Enuntiation 236

8.4.1 Allmänt 236

8.4.2 Uppgifter som har lämnats av säljaren (enuntiationer) 237

- 8.4.3 Rättade uppgifter 248
- 8.4.4 Friskrivningar 250

8.5 Vad köparen med fog kunnat förutsätta 252

- 8.5.1 Felansvarsgrunderna och delkapitlets disposition 252
- 8.5.2 Säljarens utfästelse 256
- 8.5.3 Köparens särskilda ändamål med förvärvet 257
- 8.5.4 Prov eller modell 260
- 8.5.5 Förpackning 261
- 8.5.6 Uppgifter som lämnats av annan än säljaren 262
- 8.5.7 Varans ändamål i allmänhet 264
- 8.5.8 Normal standard 267
- 8.5.9 Andra enuntiativa relevansgrunder 268
- 8.5.10 Andra omständigheter som ger köparen fog för sin förutsättning 271
- 8.5.11 Säljarens vinst i andra fall 271

8.6 Säljarens onda tro 274

8.7 Säljarens vårdslösa orsakande 279

8.8 Fel vid köp i befintligt skick 280

- 8.8.1 Allmänt 280
- 8.8.2 Uppgifter 281
- 8.8.3 Underlåten upplysning 282
- 8.8.4 Varan är i väsentligt sämre skick än köparen med fog har kunnat förutsätta 282
- 8.8.5 Auktionsköp 284

9 PÅFÖLJDER VID FEL I VARAN 285

9.1 Vilka påföljder kommer i fråga vid fel i varan? 285

- 9.2 Undersökning av varan efter avlämnandet 287**
 - 9.2.1 Allmänt 287
 - 9.2.2 Köparens plikt att undersöka varan 288
 - 9.2.3 Köparens undersökningsplikt när varan skall transporteras från platsen för avlämnandet 292
 - 9.2.4 Köparens undersökningsplikt när bestämmelseorten ändras eller varan vidareändras 293

- 9.3 Reklamation 294**

- 9.4 Preskription 297**

- 9.5 Undantag från köparens undersöknings- och reklamationsplikt 298**

- 9.6 Avhjälpande och omleverans 300**
 - 9.6.1 Allmänt 300
 - 9.6.2 Köparens rätt att kräva avhjälpande 301
 - 9.6.3 Köparens rätt att kräva omleverans 303
 - 9.6.4 Köparens rätt att själv avhjälpa fel på säljarens bekostnad 305
 - 9.6.5 Köparens reklamationsplikt 306
 - 9.6.6 Säljarens rätt till avhjälpande eller omleverans 307

- 9.7 Prisavdrag 311**
 - 9.7.1 När kan köparen häva eller kräva prisavdrag? 311
 - 9.7.2 Beräkningen av prisavdraget 313

- 9.8 Hävning 315**
 - 9.8.1 Hävningsregeln 315
 - 9.8.2 Reklamation 318

- 9.9 Skadestånd 319**
 - 9.9.1 Säljarens kontrollansvar för direkta skador 319

- 9.9.2 Ersättning för indirekt förlust på grund av försummelse 321
- 9.9.3 Säljarens ansvar för ”särskild utfästelse” 323
 - 9.9.3.1 Köplagens utfästelsebegrepp 323
 - 9.9.3.2 Mera om ”anses”-utfästelser grundade på enuntiationer 328
 - 9.9.3.3 Avsaknad av ”kärnegenskap” 333

- 10 RÄTTSLIGA FEL 335**
- 10.1 När föreligger ett rättsligt fel? 335
- 10.2 Påföljder av rättsliga fel 338

- 11 RÅDIGHETSFEL 341**

- 12 GEMENSAMMA REGLER OM PÅFÖLJDER VID SÄLJARENS AVTALSBRÖTT 351**
- 12.1 Allmänt 351
- 12.2 Köparens rätt att hålla inne betalningen 352
- 12.3 Partiellt avtalsbrott 353
- 12.4 Hävning vid successiv leverans 356

- 13 KÖPARENS SKYLDIGHETER 361**
- 13.1 Allmänt 361
- 13.2 Prisets bestämmande när det inte följer av avtalet 362
 - 13.2.1 Säljaren har rätt till skäligt pris 362

- 13.2.2 Priset är delvis obestämt 365
- 13.3 Bevisfrågor 370**
 - 13.3.1 Bevisbördan för att priset följer av avtalet 370
 - 13.3.2 Bevisbördan för skäligt pris 374
- 13.4 Prisets beräkning efter antal, mått och vikt 377**
- 13.5 Betydelsen av räkning 377**
- 13.6 Betalningen 378**
 - 13.6.1 Platsen och sättet för betalningen 378
 - 13.6.2 Tidpunkten för betalningen 381
- 13.7 Köparens medverkan till köpet m m 384**
- 14 PÅFÖLJDER VID KÖPARENS AVTALSBRÖTT 387**
- 14.1 Köparens dröjsmål och påföljderna av detta 387**
- 14.2 Krav på betalning och annan fullgörelse 389**
- 14.3 Hinder som befriar köparen från skyldigheten att medverka till köpet 392**
- 14.4 Hävning på grund av dröjsmål med betalningen 393**
- 14.5 Hävning på grund av bristande medverkan 397**
- 14.6 Hävning vid successiv leverans 399**
- 14.7 Skadestånd 401**
 - 14.7.1 Betalningsdröjsmål 401

- 14.7.2 Bristande medverkan till köpet 403
- 14.7.3 Köparens plikt att meddela säljaren om hinder 404
- 14.8 Meddelande om hävning och skadestånd 405**
- 14.9 Specifikation 406**
- 15 BEFARAT AVTALSBROTT 409**
- 15.1 Allmänt 409**
- 15.2 Stoppningsrätt 410**
 - 15.2.1 Rätt att inställa fullgörelsen och hålla inne sin prestation 410
 - 15.2.2 Säljarens rätt att hindra att varan lämnas ut till köparen 413
 - 15.2.3 Meddelande 414
 - 15.2.4 Ställande av säkerhet 414
- 15.3 Hävning 415**
- 15.4 Konkurs m m 417**
 - 15.4.1 Konkursboets rätt att inträda i gäldenärens köpeavtal 417
 - 15.4.2 Konkursboets plikt att ge besked om inträde 418
 - 15.4.3 Konkursboets plikt att prestera eller ställa säkerhet 419
 - 15.4.4 Motpartens hävningsrätt 420
 - 15.4.5 Säljarens rätt att kräva att varan lämnas tillbaka 421
- 16 GEMENSAMMA REGLER OM HÄVNING OCH OMLEVERANS 423**
- 16.1 Allmänt 423**

- 16.2 Verkningar av hävning och omleverans 424**
 - 16.2.1 Hävningsförklaringen 424
 - 16.2.2 Huvudprincipen att prestationerna skall gå åter 425
 - 16.2.3 Rätt att hålla inne vad som skall utges 427
 - 16.2.4 Avkastning av varan 428
 - 16.2.5 Ränta på betalningen 429

- 16.3 Bortfall av rätt till hävning eller omleverans 430**

- 17 SKADESTÅNDETS OMFATTNING 435**

- 17.1 Allmänna utgångspunkter 435**

- 17.2 Huvudregeln om positiva kontraktsintresset 436**
 - 17.2.1 Allmänt 436
 - 17.2.2 Utgifter 437
 - 17.2.3 Prisskillnad 438
 - 17.2.4 Utebliven vinst 439
 - 17.2.5 Värdeiskrepans vid fel 439
 - 17.2.6 Borgenärens avtalsbrott gentemot en tredje man 441
 - 17.2.7 Säljarens förlust vid hävning av tillverkningsköp 442
 - 17.2.8 Säljarens förlust vid köparens avbeställning 442
 - 17.2.9 Kostnader för avhjälpande av fel 443

- 17.3 Produktskador 444**

- 17.4 Indirekta förluster 446**
 - 17.4.1 Allmänt 446
 - 17.4.2 Förlust till följd av minskning eller bortfall av produktion eller omsättning 449
 - 17.4.3 Förlust till följd av att varan inte kan utnyttjas på avsett sätt 449
 - 17.4.4 Utebliven vinst till följd av att ett avtal har fallit bort eller ej blivit riktigt uppfyllt 450

- 17.4.5 Annan liknande svårförutsebar förlust 450
- 17.4.6 Undantag för förlust som borgenären haft för att begränsa en förlust av annat slag 451
- 17.5 Prisskillnad 453**
 - 17.5.1 Då täckningsköp skett 453
 - 17.5.2 Då täckningsköp inte har skett 455
- 17.6 Begränsning av skadan 457**
- 17.7 Jämkning av skadestånd 458**
- 18 VÅRD AV VARAN 461**
 - 18.1 Säljarens vårdplikt 461**
 - 18.2 Köparens vårdplikt 463**
 - 18.3 Förvaring hos tredje man 465**
 - 18.4 Ersättning för vårdkostnader 466**
 - 18.5 Försäljning av varan 467**
 - 18.5.1 Rätt att sälja varan 467
 - 18.5.2 Plikt att sälja varan 468
 - 18.5.3 Krav på omsorg vid försäljning 469
 - 18.5.4 Alternativa förfoganden 470
 - 18.5.5 Redovisning 471
- 19 RÄNTA, AVKASTNING OCH VISSA MEDDELANDEN 473**
 - 19.1 Ränta 473**

19.2 Avkastning 476

19.2.1 Huvudregeln 476

19.2.2 Utdelning på aktier m m 476

19.2.3 Ränta på fordringar 477

19.3 Vissa meddelanden enligt köplagen 478

KÄLLOR 481

RÄTTSFALL 501

SAKREGISTER 507